

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, מדפון 03243386. תאריך: 136. מען מברקי: "עודמפרם". מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רח' בן-אביגדור. הפצה: "גד" בע"מ. גלופות: צינקהופר. "בספו" בע"מ. העורך הראשי אורי אבנרי. העורך: אלי תבור. עורך תכנית: יוסף שנון. עורכת כיתוב: נורית יהודאי. ראש המינהלה: אברהם סיטון. מח' המודעות: רפי זכרוני. המו"ל: העולם הזה בע"מ.

ידועים רבים, ממיטב הציירים של ישראל, נטלו חלק בעיצוב שמות כמו שמואל בק ונפ" אפרס למצוא שמות כמו שמואל בק ונפ" תלי בזם, שנימנו עם צוות ציירי השערים של העולם הזה בשנות החמישים.

השער הצבעוני המצוייר של עזר וייצ' מן אישה-השנה, עוצב בידי הצייר והגרפי קאי דב ליפ (ליפנסקי). ליפ הוא האיש שצייר גם את השער הצבעוני בו הופיע מנחם בגין כאישה-השנה תשל"ז.

צייר-שער ליפ ויצירה פרי מכחולו
ידע והרבה כישרון

את שער אישה-השנה תשל"ח ברמה שזיכ" תה אותו בשבחים רבים. כאשר נפלה ההחלטה לבחור בעזר וייצ' מן אישה-השנה נמסרה לליפ התיזה המר-כות של הכתבה אודותיו. הוא התבקש למצוא את הרעיון, המובע בכתבה באלפי מילים, בציור אחד. "הרעיון המרכזי שלי," סיפר ליפ, "היה לנסות להביע את התהי-ליך של הפיכת נץ ליונה, על רקע הקי-שרים המתחדשים בין ישראל ומצריים אחרי ניתוק של יותר מאלפיים שנה."

בסקיצה הראשונה שהכין, צייר ליפ נץ ענק עשוי שיריון, כשמתוכו נפתח אשנב ממנו מציץ עזר וייצמן כשעלה תאנה בפיו — כמו היונה בתיבתו של נוח. הצעה נוספת שהגיש ליפ היתה ציור דיוקן של עזר וייצמן על רקע כתיב-חר-טומים מצרי. רק אחרי שורה של ניסוי-נות, הצעות ודיונים, גובש השער הסופי בו נראה עזר וייצמן כשהוא חובש לראשו מצנפת מצרית עתיקה, כשהיונה והנץ הני-צבות על כתפיו מסמלות את המיפנה הי-אידיאולוגי והנפשי שהתחולל באיש המייצג יותר מכל אדם אחר את המיפנה במדינה כולה.

מרגע בו הוחלט על ציור השער, נאלץ ליפ לעבוד במהירות שיא ולעצב את הי-ציור תוך היומיים שנותרו עד לתחילת ההדפסה. הוא עשה זאת בטכניקה מעור-רכת של איור והתוו צבע בלחץ אוויר. דיוקנו של וייצמן עצמו שולב אל תוך הציור בטכניקה של העתקת צילום-דיוקן שלו בציור.

התוצאה הסופית מדברת בעד עצמה. שער גיליון השנה האחרון של העולם הזה הוא ללא ספק אחד השערים היפים והמר-היבים ביותר שהופיעו בעיתון זה אי-פעם. לליפ מגיעה הסרת כובע — או מיצנפת מצרית קדומה.

שנכתב לפני קמפדייוויד, ולכתוב כתבה חדשה? להפתעת כולנו, היה צורך לפסול ולשכ-תב רק חלקים קטנים של הכתבה. הני-תוח שהיווה את מוקד כתבת-הענק התזיק מעמד, גם בשעה שחל שינוי כה יסודי. היקף רק צורך לעדכן את הדברים, לשנות פרטים פה ושם.

כאשר קראת את הכתבה בשבוע שעבר, בוודאי לא העלית בדעתך שהיא נכתבה ב-90% ממנה, לפני קמפדייוויד. היה זה מיבחן מעניין לכושר-הניתוח ולנכונות-הראייה.

בראשית תשל"ז, לא העלינו על דעתנו כי אישה-השנה יהיה מנחם בגין. בראשית תשל"ח לא העלינו על דעתנו כי איש-השנה יהיה עזר וייצמן. האם יהיה איש-השנה תשל"ט אדם שאיש מאיתנו אינו מעלה אותו בדעתו ברגע זה?

סיפור בפני עצמה, הוא סיפור השער המצוייר של גיליון אישה-השנה. זהו השער היחיד במשך השנה כולה, שניתן לתכננו מראש. בדרך כלל נקבעים השערים המצולמים של העולם הזה סמוך

כתבה על אישה-השנה היא, כנראה, המאמר הארוך ביותר בעיתונות הישראלית. כפי שאמר שמואל מרלין, ידיד-עורו של מנחם בגין, על כתבת אישה-השנה תשל"ז: "זה לא מאמר. זה ספר קטן!"

השנה קרה משהו, שהטביע את חו-תמו על מלאכת ההכנה של הכתבה הר-שנתית. בדרך-כלל מקדיש אורי אבנרי, בעז-רת חברי המערכת, כמה שבועות להכנת החומר לכתבה. פירושו של דבר שאיש-השנה כבר נבחר, ניסיונות, כחודש-חוד-שיים לפני הופעת הגיליון — אם כי אנה-נו מודעים תמיד לעובדה שברגע האחרון יכול לקרות משהו אשר ישנה את התמו-נה. אני מודה שאנו מתפללים בסתר ליבנו שזה לא יקרה. שינוי ברגע האחרון משבש את העבודה בצורה המהווה לגבינו סיוט. בחודש האחרון לפני הופעת הגיליון נוטל אבנרי "חופשת כתיבה", ומתבודד במקום כלשהו, כדי שיוכל להתרכז בחי-בור המסה הזאת בלא הפרעות. בדרך-כלל הוא עושה זאת בחו"ל. את הכתבה על בגין כתב, למשל, באי הירדה שביוון. השנה, אחרי שהוחלט על בחירת עזר וייצמן, נטל מיוזמה גדולה של ספרים,

קיא ירי

כתבת הענק על אישה-השנה כבר הפי-כה מוסד. מוסד אופייני להעולם הזה. הרעיון המקורי נלקח מן השבועון האמרי-יקאי טיים, הבוחר פעם בשנה, לקראת ראש השנה האזרחית, באישה-שנה, ומקדיש לו שלושה-ארבעה עמודים. כאשר קמה המערכת הנוכחית של העולם הזה, באפריל 1950, היא אימצה לעצמה את המתכונת העיתונאית של טיים כדגם-לדוגמה. בין שאר השיטות של טיים, אימצה לעצמה גם את בחירת אישה-השנה, אך העבירה אותה לראש השנה היהודית.

המערכת לא הספיקה לבחור באישה-השנה תשי"א (1950), אך פתחה במסורת זו בי-תשי"ב. או נבחר העולה החדש האלמוני. את הכתבה כתב עורך-המישנה דאז, דוב איתן, והיא היתה עשויה על-פי המת-כונת של טיים. הוקדשו לה שני עמודים. בתשי"ב החל אורי אבנרי כותב את הכתבה על אישה-השנה (אמיל שמורק, מבקר הסוכנות היהודית ומגלה השחיתויות). מאז, במשך השנים, התגבשה מסורת זו יותר ויותר, עד שקיבלה צורה אחידה וקבועה,

השער המונמר

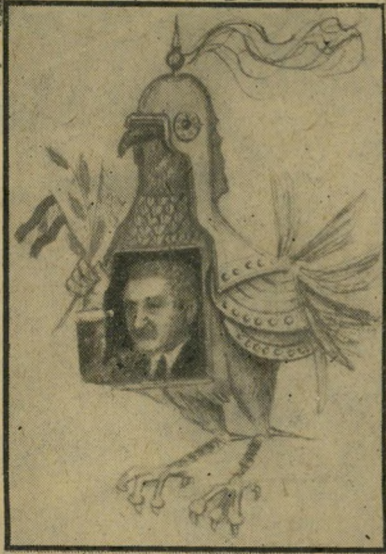
לסגירת כל גיליון, על-פי רוב הם קשור-רים בסיפורי חדשות או בגילויים העשויים להתהוות עד לתחילת הדפסת העיתון. זהו גם הסיבה מדוע אין העולם הזה מופיע בשערים צבעוניים. תהליך הדפסת הצבע הוא ארוך ומסובך. הוא היה מחייב אותנו להחליט על שער העיתון ולעצב אותו כשבוע לפני הופעת הגיליון. בדרך זו היה נמנע מאיתנו להתייחס למאורעות אקטור-אליים בשערי העולם הזה.

גם עיצוב השער של גיליונות איש-השנה עבר גילגולים רבים עד שהגיע ל-מתכונת בו הופיע בשבוע שעבר. במשך שנים רבות הופיעו לסירוגין שערים שהיו תשלובת של צילומים וציורים. ציירים

שהב הביניים
נץ ואו יונה?

מיסמכים, ראינות ורישומים, ונסע למע-רב אירופה. זה היה ביום שבו נפתחה ועידת קמפדייוויד, והשוטרים בנמלה-העור-סה קבעו, כדבר מובן מאליו: "אתה נוסע לקמפ!" יום לפני סיום ועידת קמפדייוויד חזר אבנרי ארצה, כאשר הכתבה העניקת מו-כנה בידינו, ואז בא המאורע, ששינה את הכל: חתימת ההסכמים. תחילה היה צורך להחליט, אם הבחירה בוויצמן עדיין מוצדקת. החלטנו שהיא מוצדקת עתה שביעתיים, ביגלל חלקו המכריע של וייצמן בהשגת ההסכם. ואז בא מיבחן מעניין: באיזו מידה היה צורך לזרוק לסלה-הגירות את החומר

הרעיון הראשוני השער אישה-השנה

המורכבת משישה פרקים רצופים: (א) הקדמה כללית למאורעות השנה, המשלבת את ישראל בתמונה העולמית; (ב) סקי-רה על האישים שלא זכו בתואר איש-השנה, אף כי היו מועמדים לכך; (ג) איש-צאת האירוע או הבעיה העיקרית של השנה, אשר לאורם נבחר אישה-השנה; (ד) דיוקן ביוגרפי-פסיכולוגי של איש-השנה עצמו; (ה) סיכום של בעיית השנה ומבט לעתיד; (ו) בחירת אנשי-השנה בי-שיטתיים השונים. כיום כבר מקובלת מתכונת זו כמוסד בעיתונות הישראלית, ושבועות רבים לפני הופעת הגיליון כבר מנסים גורמים ואי-שים רבים לברר מי יהיה אישה-השנה. הי-